

Râvna și dragostea părintelui Damaschin Grigoriatul, care este, de altfel, și un mare prieten al românilor și traducător din românește al mai multor cărți duhovnicești, ne duc în această nouă carte la întâlnirea prin cuvânt și duh cu câțiva dintre Părinții Sfântului Munte. Buna primire de care s-a bucurat primul volum din aceste convorbiri, apărut la editura noastră sub titlul *Părinți athoniți pe care i-am cunoscut*, ne-a dat curaj să continuăm traducerea și tipărirea celui de-al doilea volum. Și de această dată autorul ne-a încredințat cu mărinimie manuscrisul original, înainte chiar ca acesta să vadă lumina tiparului în limba în care a fost scris. Îl regăsim pe părintele Damaschin străbătând potecile Athonului și, prin sihăstria sau prin marile mănăstiri, prin schituri sau prin colibe pustnicești, stând la sfat duhovnicesc în tihna tainică, isihastă, a chiliei monahale cu părinți aghioriți, a căror viață și trăire vin acum să-i mângâie pe creștinii aflați în tulburarea și frământarea lumii.

Încă o dată, cititorul de astăzi se va putea convinge de adevărul cuvântului de cândva al prorocului: „Aflat-am căldură în pustie“ (Ier. 31, 2). Care căldură? Căldura credinței, căldura dragostei, căldura dăruirii lui Dumnezeu, căldura focului dumnezeiesc ce arde fără să mistuie. Pustia monahală, născătoare de sfinți, adevărata universitate a Bisericii, locul în care inimile se despățimesc în focul și căldura Duhului Sfânt, este cuptorul încins, din a cărui dogoare e profit azi cititorul căucernic să se încălzească, zăbovind cu mintea asupra cuvintelor povățuitoare ale acestei cărți.

Editorii

ARHIMANDRITUL ANDREI

fost egumen al Sfintei Mănăstiri Sfântul Pavel

(1904-1987)

Una dintre mănăstirile aghiorite cu faimă de-a lungul veacurilor și care se găsește pe latura de apus a peninsulei Athonului este mănăstirea împărătească a Sfântului Pavel. Între figurile luminoase ale egumenilor acestei mănăstiri se înscrie și Părintele Arhimandrit Andrei.

Acesta s-a născut în satul Ancon, din zona Thalys, a Kefaloniei, în 22 ianuarie 1904. Numele său de botez era Anghelos. Părinții săi, Grigorie și Vasiliki, se deosebeau prin evlavie lor și atașamentul față de tradiția Părinților și și-au crescut copiii potrivit cu poruncile Domnului. Mai cu seamă tatăl, la vârsta bătrâneților, s-a hotărât să se călugărească. Astfel, și-a urmat fiul, pe părintele Andrei, și și-a sfârșit într-o curioasă viață la mănăstirea Sfântul Pavel.

Încă din tinerețe, Anghelos ardea de dorul afierosirii sale către Dumnezeu. Astfel că a părăsit lumea, părinții, rudele, desfătările, obligațiile și fagăduințele acestei vieți și s-a adus pe sine ca o jertfă vie Mai-marelui păstorilor, Stăpânului Hristos. Așadar, la vârsta matură de 30 de ani, a intrat la Mănăstirea Sfântul Pavel, în august 1934.

După o perioadă de încercare, a fost stabilită tunderea sa într-un monah, precum și hirotonia într-un diacon, și la puțină vreme într-un preot, în anul 1935. El a fost hirotonit de către virtuosul episcop Ierothei care se liniștea pe atunci

în Sfântul Munte. Datorită numeroaselor sale însușiri de organizator și conducător, Adunarea Bătrânilor Mănăstirii l-a ales ca proistamen pe părintele Andrei în anul 1944. În 1960 moare, după patruzeci de ani de egumenat, arhimandritul Serafim, stareșul mănăstirii, iar părintele Andrei este ales urmaș al acestuia, având pe atunci vârsta de 56 de ani. Înainte de a lua asupra-și povara povățuirii și a conducerii, părintele Andrei s-a nevoit și ca isihast și ucenic al faimosului monah Gherasim Menaghias, care se nevoia în pustia de la Sfântul Vasile. După întoarcerea sa în mănăstire împreună cu părintele Gherasim, a arătat multă râvnă și cucernicie față de săvârșirea sfintelor slujbe, precum și multă dragoste față de toți părinții și frații străini și închinători. A fost egumen în două perioade, între care preț de șapte ani s-a retras la metocul mănăstirii de la Monoxiliti, care se află în latura de vest a Sfântului Munte și este văzut de pe vapor imediat cum vii cu vaporul de la Uranopolis către Dafni. Într-una din zilele în care se afla la acest metoc, părintele Andrei, pentru că vremea era înnorată și marea agitată, s-a gândit să meargă pe malul mării pentru a culege eventualele lemne pe care, de obicei, marea le aruncă atunci când este agitată. Aceste lemne îi trebuiau părintelui pentru soba sa din chilia aceluia metoc, în care el se afla pentru un timp.

După ce a coborât pe plajă și a strâns destule lemne, la o mică distanță de locul în care se găsea, a văzut stând înaintea lui o figură omenească. S-a gândit că s-ar putea să fie vreun naufragiat. S-a apropiat ca să dea o mână de ajutor și să afle dacă nu cumva se mai află și alți naufragiați acolo. Apropiindu-se, a fost uimit să vadă că persoana aceea era o monahie înaltă, îmbrăcată în negru și care ținea în mână ei o carte deschisă și o unealtă de scris. Fără să piardă

vremea, a întrebat-o pe acea monahie:

– Pe cine cauți și ce dorești aici, doamna mea? Ai nevoie de vreun ajutor?

– Nu, nu vreau nici un ajutor.

– Și atunci cine ești? Cum ai intrat în locul acesta sfânt?

– Eu sunt Doamna locului acestuia, iar lucrul meu este să port grijă de acest loc de la un capăt până la celălalt.

– Și ce sunt, Doamna mea, cărțile acestea pe care le ții în mână?

– Cărțile acestea sunt: una a intrării, alta a ieșirii și a rămânerii părinților în Sfântul Munte. Dar și această carte pe care o vezi are scrise în ea numele celor care rămân pentru totdeauna aici și își sfârșesc viața la Sfântul Munte. Numele acestea rămân scrise în cartea vieții.

Nevoitorul părinte Andrei nu a înțeles cu cine vorbea și nici explicația despre cărți nu îi stârnise prea mult interes. De aceea s-a gândit că, de vreme ce respectiva monahie nu are trebuință de ajutorul său, să se întoarcă la chilia sa din metoc.

În orele de după-masă a intrat în paraclis, închinat Sfântului Nicolae, față de care avea o deosebită cinstire și evlavie, cu scopul de a face Vecernia, dar îndată ce a intrat în paraclis, ochii i-au căzut pe icoana Maicii Domnului de pe iconostas și, dintr-odată, mintea i s-a luminat și a înțeles cu cine stătuse de vorbă...

În ciuda vârstei sale înaintate și a terenului accidentat, a alergat ca s-o reîntâlnească pe cea pe care inima lui o iubea încă de mic copil. A vrut s-o vadă din nou cu ochii săi trupești pe cea în care își pusese toată nădejdea și căreia își închinase întreaga viață. A privit la stânca de pe malul

mării, unde o văzuse, cu multă durere în inimă, pentru că acum monahia aceea nu mai era acolo. A început să plângă cu suspine din adâncul inimii, deoarece din pricina păcatelor sale nu s-a învrednicit să se închine Împărătesei cerului și a pământului.

Totuși, Maica Domnului i-a dat o mângâiere prin buna mireasmă cerească, pe care a revărsat-o peste stânca pe care ea stătuse și care se împărștia în întreaga împrejurime. Această întâmplare minunată a Sfântului Mir, care a izvorât din piatra pe care stătuse Maica Domnului, l-a încredințat pe nevoitorul Athosului, părintele Andrei, că acea femeie a fost Maica Domnului nostru Iisus Hristos și Maica tuturor creștinilor și monahilor ortodocși din lume.

Cu negrăită bucurie și lacrimi în ochi s-a întors la coliba sa de nevoință ascetică, a intrat în bisericuță și a început să sărute cu suspine și cu lacrimi icoana Stăpânei Sfântului Munte, făgăduindu-i că se va osteni să fie și mai ascultător față de poruncile Fiului ei și Dumnezeuului nostru.

Cuvioasa adormire a părintelui Andrei, petrecută în însăși ziua hramului mănăstirii, adică la Întâmpinarea Domnului din anul 1987, arată trecerea de care se bucura părintele Andrei înaintea lui Dumnezeu și a Maicii Domnului.

Întâmplarea întâlnirii părintelui Andrei cu Maica Domnului pe malul mării mi-a fost făcută cunoscută de duhovnicul acestuia, părintele Dionisie din sinodia Gherasimeilor, căruia părintele Andrei i-a mărturisit-o, dându-i însă aspra poruncă de a nu face cunoscut acest lucru decât în ziua adormirii sale. Mulțumim Stăpânei noastre, de Dumnezeu Născătoarei, pentru binecuvântarea pe care i-a dat-o părintelui Andrei și, prin el, tuturor celor ce cu nevrednicie ne numim părinți athoniți, pentru că ne-a dat

încredințarea că avem și astăzi o apărătoare vie a noastră și a Sfântului Munte. Mulțumim și părintelui Andrei care, datorită înaltei sale vieți duhovnicești, s-a învrednicit să o vadă și să vorbească cu Preasfânta noastră Stăpână, și-l rugăm pe părintele Andrei ca din sânurile cerești, unde se veselește acum dimpreună cu ceilalți cuvioși ai Athonului și ai Bisericii, să mijlocească și pentru noi, care ne aflăm încă în lupta pentru împărăția cea cerească, să dobândim și noi raiul lui Dumnezeu. Amin.

BĂTRÂNUL THEOCLIT ΔIONISIATUL

(1916-2006)

În întreaga Grecie și aproape în întreaga ortodoxie, înțeleptul Bătrân Theoclit Dionisiatul este cunoscut și apreciat. El reprezintă în zilele noastre un reper al învățaturii ortodoxe, deoarece îndelungata sa îndeletnicire și hrănire cu cărțile patristice l-a făcut să asimileze duhul teologiei ortodoxe în toată profunzimea lui. Pătîmind cele dumnezeiești în viața sa personală de monah și în lupta pentru curățirea și sfințirea sufletului, a scris numeroase cărți, sute de articole, tâlcuiri, explicații, lămuriri la diferitele probleme pe care teologia ortodoxă și viața bisericească a Greciei, și nu numai, le-a întâlnit în această epocă.

Părintele Theoclit s-a învrednicit de harismele cu care pronia dumnezeiască l-a împodobit și apoi, cultivându-le, a dăruit întru smerenie Bisericii și fiilor ei lucrări de deosebită importanță. Astfel, fiii Bisericii se pot hrăni duhovnicește din cărțile acestui binecuvântat vlăstar al Athonului și pot așa să fie recunoscători Preasfintei Treimi, Care a arătat în zilele noastre un arbore atât de puternic și de umbros, la poalele căruia ne putem odihni și răcori și noi, precum și numeroși alți creștini.

Mănăstirea Dionisiu și mănăstirea Grigoriu, datorită vecinătății în care se află una cu cealaltă, întrețin relații apropiate, călduroase, de frăție și de prietenie. Egumenii celor două mănăstiri se vizitează reciproc la praznicele mănăstirești, părinții, de asemenea, se cunosc și se ajută cu

multă dragoste întru Hristos.

Între faptele care țin de legăturile și colaborările mănăstirilor noastre, se află și vizitele reciproce pe care ni le facem pentru zidire duhovnicească. Astfel, în iulie 2005, m-am îndreptat spre mănăstirea Dionisiu, unde, cu binecuvântarea părintelui egumen Petru, l-am vizitat pe deja foarte bătrânul părinte Theoclit. În frumoasa sa exprimare patristică, mi-a dat minunate răspunsuri la întrebările pe care i le-am pus, atât pentru folosul meu personal, cât și pentru cel al creștinilor. Am intrat în chilioara semiîntunecată, dar destul de încăpătoare, a bolniței mănăstirii și cu ajutorul bolnicerului, părintele Iacov, am ajuns la patul preacuviosului părinte Theoclit. Are acum 90 de ani și și-a părăsit Coliba Sfinților Apostoli, în care se nevoia aproape de mănăstire, pentru a primi, acum când se află aproape de sfârșitul vieții pământești, îngrijirile fraților săi mai tineri.

L-am salutat cu salutul cel monahicesc, iar el m-a primit cu dragoste și cu căldură.

– Părinte Theoclit, spuneți-ne ceva pentru mântuirea sufletului nostru!

– Copiii mei, ce vreți să auziți de la mine? Avem limpede învățătura Domnului Hristos și viețile sfinților. Lucrurile sunt foarte simple și trebuie să ducem încontinuu o luptă plină de înțelepciune. Trebuie însă să începem de la prima noastră vârstă duhovnicească, să pricepem că încă de atunci suntem într-o viață de luptă. Botezându-ne, devenim în colimvitră ostași și luptători duhovnicești. De aceea se și citește la Taina Botezului pericopa din Epistola către Efeseni în care Apostolul spune: „De aceea, îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți în ziua cea rea să stați împotriva vrăjmașului...” (Ef. 6, 13-16). Așadar, trebuie să

înțelegem că suntem în stare de război și avem trebuință de o neîncetată luptă. Dar, atenție! Lupta trebuie să fie dusă după lege, adică între hotarele învățăturilor lui Hristos, ale apostolilor și ale sfinților. O, Hristoase al meu!...

– Cum putem să izbutim unirea noastră cu Sfânta Treime în inima noastră, părinte?

– Avem astăzi un minunat episcop, pe Preasfințitul Nicolae al Mesoghiei, care înainte a fost astro-fizician la N.A.S.A. Înainte de a fi hirotonit episcop, a ținut o conferință în sala Institutului Arheologic. Dar ce conferință! Extraordinară! Subiectul a fost *Despre modalitățile întâlnirii omului cu Hristos*. A luat toate situațiile în care Hristos, după învierea Sa, S-a arătat apostolilor și oamenilor din vremea aceea. Dar esența unirii tainice și mistice stă în cuvântul Domnului: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește pre ele, acela este care Mă iubește. Cel ce Mă iubește va fi iubit de Tatăl Meu și Îl voi iubi pre el [...] și vom veni la el, și vom face lăcaș la el” (In. 14, 21-23). Așadar, potrivit cu măsura curăției inimii, se face și unirea. Iar Hristos Își face lăcaș împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt în om. Lupta trebuie să fie continuă și, mai cu seamă, dusă după lege. Dacă însă atletul nu este încununat înseamnă că nu s-a luptat după lege (2 Tim. 2, 5). Lucrurile sunt simple. Doar noi nu ne simplificăm.

– Care este virtutea de căpătâi pe care trebuie să o urmărim, părinte?

– Toate sunt legate una de cealaltă. Mai întâi de toate însă, ca temelie, este smerenia. O virtute caracteristică tuturor sfinților este și prihănirea de sine, cum spune la *Pateric*: „Ce-ai găsit, Avva, umblând în calea aceasta?” Răspuns: „Nimic altceva decât a mă prihăni pe mine însumi.”